

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Modesti Tavbengall Apologeticus Adversus Umbras Oratij Melliti

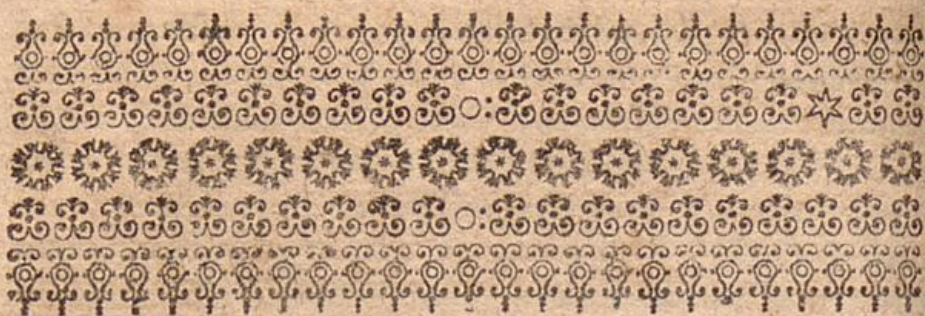
Hansiz, Marcus

Pragæ, 1723

Capvt XI. Mellitus umbris agitatus â Soterio delinitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39569

CAPVT XI.

Mellitus umbris agitatus à Soterio delinitur.

JAm audio clamores, jam ejulatus miserabiles. Melliti vox est: Cœlum, terram, inferos miserandum in modum ciet, invocat; Heu me! monstrum horrendum, ingens, & quale nec palus Lernæa, nec tristis ripa Cocytii protulerit, sibi jam jam imminere clamat, vociferatur. Adeste, inquit, adeste, quotquot seu veteres estis Sodales, seu quiqui demum hominum è numero, quos omnes hic Cerberus ore impedit trifauci, Periculum generis agitur humani: Draco surrexit sibilo in omnes virulento, rictu immenso, dentibus in omnia sacra exercitis: Jamque hæc, jamque illac in beatissimas animarum sedes itrumpit; perfringit Cassinatæ Elysij claustra, erenum Augustini, Cistercij vallem; quin eodem furore agit in præcepta omnia profano non adeunda Cœnobitarum, Petrinorum & quæquæ sunt sanctorum hominum sacraria; famiam commordet, afflat odore tetro, enecat, perimit, conspurcat, quidquid illic sanum, egregium, pulchrum.

Hæc cum atrocibus diris inclamari audirem, accessi propius (aberam enim curis Apollineis districtus) quin & suppetias, si referret, laturus: Horror erat audire vociferantem: magnum profectio malum, ac planè monstrum
exi-

exitiabile mente conceperam; quod ad eò exerrere, percel-
leréque virum posset. Et videram sanè spectrum ominus
advertans tristi ac terrifico vultu, liventibus, atque in iram
asperatis oculis. Circa frontem examen muscarum præ-
grandium, quæ ex capite, velut ex apiario erumpentes in
caperatæ frontis area hic, atquè illic gregatim affidebant:
tum circa os oculosque assiduo fremebant bombo, viru-
lentæ omnes, atque si fodicare audeas, nulli parsuræ. Con-
sternatus animi deliquio Mellitus diu multumq; agitaverat,
ut fugæ copiam, exitumque, aut si Dij bene vertant, etiam
victoriam nancisceretur. At jam præmissi velites Phantasi-
viam fugiendi interceperant: cinctus undique ac planè
obseptus, stipatusque in arcto erat; Hinc atque illinc cor-
nua, queis, quo se cunquè verteret, excipiebatur: Quid
ageret? intentissimo guttore clamor, vociferatio terras
omnes permiscens erupit; unum in articulo præsidium
vox & clamor. Ergo jam aures mihi, qui propius affite-
ram, scindebantur. Fato hominis miselli attonitus pauli-
sper, mox autem animo collecto eò pendebam, ut, quæ
tandem esset ad eò funesta Lemur coram resciscerem. Nescio
enim, quo indice ludibrium suspicabar oculorum. Et
apparuerat intentius spectanti species umbratilis, atque alie-
no artificio in eam faciem efferata larva. Accedo, aggredi-
or, & ecce! discussâ veluti nebulâ facies erat hominis mini-
mè monstrosa, quin admodum veneranda & spectabilis, in-
tento animi & vigiliarum labore in maciem lurorémque
venerabilem defluens. Ignoraverim virum mihi de facie a-
lias cognitum: Magnum tamen & sanctum ipsa species osten-
debat. Tum ego Melliti consternationem admiratus, heus!
inquam, quæ isthæc tanti causa pavoris? quam tibi, quæ so,
fingebas umbram? quas larvas stupore extimescebas in-
utili? seu vitium id erat oculorum tuorum, seu quæ furia
speciem atram objecerant; certè age, intueri coram,
atque deterfis hominem oculis intueri: ipsus est, quem,
ut aliàs edoctus sum, tumetipse inprimis agnôsti; Accede,
inquam, & vide. Ve.

Verùm Mellitus ore averso torvum intuens usque sibi
specrum videre videbatur: adeò glaucoma oculis obre-
pserat: illud identidem ejulatu, fremituque incredibili
ingeminans, hoc esse monstrum, quo speciem sanctissimi sui
Ordinis turpiter, hædèque conspurcatam sciret: tum inser-
tâ in peram manu codicem extrahebat minutum, nonnul-
lâque bile in ore & oculis affatiui exuberante, prælegebat.
Hæc, inquit, venena teterrimâ hujus monstri, hæc pestis
multorum exitio adolescentum parata. Et aderant phan-
thasi muscæque, quæ cerebrum, consiliûmque omne obtur-
baverant: Fumus præterea densus ambibat oculos, vix ul-
lo ad verum prospectu. Tum quid egerim, quid dede-
rim operæ, ut hominem sibi redderem. incredibile dictu
est: lumen accenderam, argumentis, rationibus, exemplis
agebam; frustra erat. Sententias ille identidem de libel-
lo recitatas clamosissimo promebat jurgio: hæc, inquebat,
intolerandæ calumniæ, hæc prostitutiones piissimorum
Ordinum, hæc scandala, mendacia, & quæ non? Hoc agebat
se satis mirari non posse, quâ homo Societatis hæc talia sit
ausus asserere, quin & scriptis committere, pueris propo-
nere; rem enim verò indignam, impudentem, injuriosam,
nullique sano tolerandam. Sæculum jam inclinare alte-
rum, ex quo Societas Jesu his esset illata terris: nunquam
ex ea tam propudiosum emeris libelli monstrum, cujus-
cemodi sit iste; Ingratos proinde, qui vel ediderint, vel
edi permiserint; incurios, qui non suppresserint; auda-
ces, qui non timuerint, Religiosorum cætus omnes incessi-
re, prostituere, puerorum sannis objicere, vah!

Hæc cum Mellitus acerbè quereretur, videbam identi-
dem invalescentes circà caput muscas, eripi amplius ocu-
lorum aciem, caliginem addensari; nequè mihi erat in
promptu homini fors haud inania quiritanti mentem ali-
am indere. Asserta illa reposebam, quæ tandem essent hæc

da illa, tetraque talibus umbris opplentia cerebrum specta-
stra: Negotium erat periculo non carens, si qua fortè sub-
esset calumniæ species, hanc animo penitus imbuto velle
abstergere. Hoc ad extremum succurrit, ut ipsum, qui mon-
strorum talium author habebatur, oculis admoventem pro-
pius, juberemque fieri verborum Interpretem suorum.
Heus! ajebam, tu, quis quis es, magnum certè, atque egre-
gium quid fronte præferens: Ades dum; tuoque, quod
sanctum habeo, ore controversiam dirimo, umbras abige:
Hæcne tua, de quibus adeò reprehenderis, asserta? tua
hæc sententia?

Atque ille graviter subridens, cujusnam, ait, hæc tam
fuitiles, umbraticæque umbræ? Ne per somnium quidem
talìa subvenit asserere: Nihil hic dolo malo actum; nihil
studio detrahendi, apage! calumniandi. Hoc qui sentiat,
aut æger sit animo, aut profundè cæcus, necesse est. Non
aliud mihi consilium, quam objectiones problematicè
proponere. Hæc cum exequi inter obtestandum vellet,
tum ego, ne quid scrupuli remaneret de summa, de singulis
eum partibus percontandum ducebam; atque inà orsus:
Virorum decus, ajo, deferres umbris hujus miselli, ut de om-
nibus, quæ hic objectionum instar problematicè protuli-
sti, sensum exprimas tuum: Simul intuens Mellitum, nec-
dum umbris suis, ut ajebam, explicatum, tumet, ajebam,
ipse mentem in consilium adhibe, & auditioni potiùs, rati-
onique, quàm umbris aures accommoda: tumet ipse seiscit-
tare, tu statu, quid è viro, ut apparet, in fonti exsculpendum
putes. Atque ille ore fremebundo considerati, des, inquit,
contra Ordinem S. Benedicti pugnantes aut confictæ & fal-
sissimæ, aut frigidæ & ineptæ, aut deniquè ejusmodi sunt,
quæ vel ab omni, etiam Jesuitarum Ordine, vel à nullo pru-
denter possint hominam absterrere: Quid ad hoc? Tum
vir modestissimus, pollice Melliti pressio, quid erat, inquit, ut
de

de mente dubitasses mea? Deum, hominesque, & quid quid est sanctum, obtestor, nihil esse in considerationibus à me propositis assertivè dictum. Considerationes sunt, non assertiones: ais esse falsas, ego & falsissimas: tu frigiditas & ineptas, ego, si cupias, etiam frigidissimas, ineptissimas dixerò: Satin' hoc? An & hoc petis, uti puncta declarè singula? Nihil moror: tu præverba:

Mellitus. Imperium despoticum in Ordine S. Benedicti nullum habet locum:

Soterius. Credo lubens, do, concedo, nihil controverto. Sunt tamen, quibus hoc videatur.

Mellitus. Imprudentissimum & stolidissimum, ideo à aliquo Ordine refugere, quòd illius Superiores possint fieri despotici.

Soterius. Nequè hoc admodum refragari est animus; Tu mentem mei, tuique similem omnibus injice.

Mellitus. In Ordine S. Benedicti talis non est perpetuitas, quæ tædium & nauseam generet ex Socijs.

Soterius. Nihil moror; vivite felices, beatique Angelorum instar, canentes perpetuum euge! euge! hoc enim ipsa sanctissimi instituti ratio, & finis; hoc legum viventique modus secumfert. paradus est religio, non omnibus tamen.

Mellitus. Perpetuitas loci per se prudenter odiosa esse nequit; quin perseverantia & commoratio longior Bene icinorum in eodem Monasterio tam gravis non est, ut quidam sibi imaginantur, sed spiritui nutriendo valdè commoda.

Soterius. Habeo fidem, nequaquam contradico: Ab omnibus sic æstimari exopto. Stabilitatem, ut communi more accipitur, itidem accipio. Quidam tamen aliter imaginantur.

Mel-

Mellitus. Chorus in Ordine S. Benedicti per se fastidium non creat, sed magis animum curis & laboribus festum recreat.

Soterius. Quid aliud Angelos recreat, quàm melodia celestis? pabulum hoc animarum dulcissimum. Absit aliud sentire mihi, an & alijs?

Mellitus. Hodierna Benedictinorum vita est valdè aspera, & carni perquam incommoda.

Soterius. Nullus mehercule dubito: crucifixi mundo homines ejusque Patriarchæ, qui in spinis seque suumque institutum posuit, filij quid aliud agerent? Hæc tamen quidam sibi minimè persuadent.

Mellitus. Patres Societatis pueritiæ & juventuti bonas literas tradunt? tradunt & Benedictini.

Soterius. Laudo negotium aded operosum ætati teneræ impensum. Credo maximo id fructu administrari: institutum tamen aliter habere quidam putant.

Mellitus. Jesuitæ Christiana Catechesi pueros & rudem populum formant? formant etiam Benedictini.

Soterius. Ne in mentem venit dubitare. Disparitatem tamen minùs periti causantur.

Mellitus. Jesuitæ conciones ad populum habent? Habent & Benedictini.

Soterius. Quàm speciosi pedes evangelizantium pacem, evangelizantium bona! Este porro, ut fuistis, tubæ Evangelicæ, Divinique verbi, quod Majores gloriosissimi fuerunt, interpretes. Nihil obmoveo.

Mellitus. Jesuitæ varias disciplinas in Academijs profitentur & docent? Profitentur, docentque etiam Benedictini.

Soterius. Et magnâ quidem gloriâ, nobili fructu: Quis tamen hominum imperet judiciis?

Mellitus. Jesuitæ hæreses & dogmata minùs sanam doctrinam resolentia oppugnant? oppugnant & Benedictini minore tumultu, & feliciore fortè successu.

Soterius. Utinam ampliùs ampliùsque hæc res è voto succedat! absit obstrepere. Cæterùm de Jesuitis quid efficiant, oculatus quidem testis es, testes alij, quorum non una sententia.

Mellitus. Jesuitæ missiones pro dilatanda fide catholica suscipiunt: Suscipiunt & Benedictini.

Soterius. Ite Angeli veloces, proferte Evangelium, & spolia animorum caelestibus atrijs inferte. Socios, credo, non postremos è Jesuitis habebitis, qui speciali id ipsum Sacramenti vinculo profitentur.

Mellitus. Jesuitæ libros conscribunt? conscribunt & Benedictini.

Soterius. Quî id negem, si vel anecdotis tuis obrui & lapidari nolim.

Mellitus. Falsissimum est, vitam Benedictinorum esse commodiorem, quàm ut sufficiat ad impediendas & vincendas tentationes.

Soterius. Quis prudentiùm dubitaverit? Quis tam monstrosam de tam sacrosancto instituto promere ausè assertionem? Affluunt (quis neget) exquisita eum in finem subsidia queis Angelos in carne necesse sit esse: Quod exemplis, si vacaret, copiosius, quàm à te factum sit, approbari posset: aliud tamen quibusdam videri dicacibus posset, speciemque externam intuentibus.

Mel'

Mellitus. Studiorum & talentorum magnus in Benedic-
nis usu, æstimanturque hæc in Cœnobijs, proinde
neutiquam, uti quidam existimant, vita otiosa.

Soterius. Nihil est, quod tergiverfer: plenissimè assen-
tior; Secus tamen quidam existimant.

Hæc dicentem Innocentia candidissimo obnuptum ve-
lo, quod ei Mellitus devellere totis unguibus contendebat,
repentè virum non tali jurgio dignum de medio eripuit,
cælique biparentibus retulit portis; Simul eminus audita
vox dulcissima, qui caneret: *In memoria æterna erit
justus: ab auditione mala non timebit.* Vivat vir di-
lectus DEO & hominibus, cujus memoria in benedictione!
Ingrati clientes, quibus hoc deniquè ex tantarum virtutum
specie relictum, ut venerandos cineres allatretis. Ne hoc
mihi! qui eam planè partem ceu postremis tabulis esse
mihi legatam arbitror, innocentem adversus ca-
lumnias, quoad possem
tueri.

